

**Retningslinjer for
mundtlige prøver og eksamener for re-
sorer i 4. kvartal 2017**

Fastsat af Eksamensudvalget

Godkendt af Erhvervsstyrelsen den 5. oktober 2017

Indhold

1. Indledning	4
1.1. Revisorrådet - opgaver og organisation.....	4
1.2. Eksamensudvalget	4
1.3. Mundtlige prøver og eksamener 4. kvartal 2017	5
2. Indholdet af mundtlige prøver og eksamener	6
2.1. Revisoreksamen.....	6
2.1.1. Generelt.....	6
2.1.2. Prøvens indhold.....	6
2.2. Særlig prøve for personer, som har været uden godkendelse i en årrække2.2.1. Generelt	7
2.2.2. Prøvens indhold.....	7
2.3. Egnethedsprøve for personer som i udlandet er godkendt til at udføre lovpligtig revision.....	8
2.3.1. Generelt.....	8
2.3.2. Prøvens indhold.....	8
2.4. Kvalifikationseksamen	9
2.4.1. Generelt.....	9
2.4.2. Prøvens indhold.....	10
3. Udnævnelse af eksaminatorer og censorer til mundtlig eksamen	11
3.1. Udnævnelse af eksaminatorer og censorer.....	11
3.2. Antal eksaminatorer og censorer.....	11
3.3. Krav til eksaminatorer og censorer	11
3.3.1. Eksaminator og den censor, der er godkendt revisor	11
3.3.2. Den civile censor (ikke-revisor)	12
3.4. Forvaltningsloven	12
4. Praktiske forhold ved mundtlig eksamen	13
4.1. Hvem deltager i eksaminationen ved eksamensbordet?	13
4.2. Rollefordelingen mellem eksaminator og censorer.....	13
4.3. Hvilke oplysninger har eksaminator og censorer om en eksaminand?.....	14
4.4. Udarbejdelse af spørgsmål.....	14
4.5. Trækning af spørgsmål.....	15
4.6. Deltagere i bedømmelsen af eksaminandens præstation.....	15
4.7. Hvem kan udtale sig om et eksamensresultat?	15
5. Inhabilitet og forfald	17
5.1. Den forvaltningsretlige regulering af inhabilitet.....	17

5.2. Hvornår foreligger der inhabilitet?.....	18
5.3. Hvordan skal eksaminator/censor reagere ved (mulig) inhabilitet?	19
5.4. Hvordan meddeles forfald?	20
5.5. Hvordan håndteres eksamenssituationen ved akut forfald / inhabilitet fra eksaminators eller censors side?	20
6. Offentliggørelse af oplysninger om eksamen.....	21
6.1. Hvor og hvornår offentliggøres datoerne for mundtlig eksamen?	21
6.2. Hvilke oplysninger offentliggøres hvornår ved mundtlig eksamen?	21
6.3. Hvilke oplysninger er tilgængelige om mundtlig eksamen?	21
6.4. Hvordan og til hvem meddeles eksamensresultater?	22
6.4.1. Bedømmelse af mundtlig eksamen	22
6.4.2. Opbevaring af oplysninger om eksamensresultater	22
6.5. Offentlig deltagelse i eksamen	22
6.6. Hvilke oplysninger om eksaminander og eksamensresultater kan videregives? .	23
6.7. Nærmere om tavshedspligt	23

1. Indledning

1.1. Revisorrådet - opgaver og organisation

Revisorrådet er nedsat af Erhvervsstyrelsen i medfør af revisorlovens § 32 a, hvoraf den overordnede regulering af rådets opgaver og organisation fremgår:

§ 32 a. Erhvervsstyrelsen nedsætter et revisorråd, som rådgiver styrelsen om generelle forhold i revisorlovgivningen og i forbindelse med tilsynet med revisorer og revisionsvirksomheder efter § 32, stk. 2 og 3. Revisorrådet bistår endvidere styrelsen i forhold til reglerne om eksamen for statsautoriserede revisorer m.v., jf. § 33.

Stk. 2. Revisorrådet består af 1 formand, 1 medlem fra Erhvervsstyrelsen og 9 andre medlemmer, hvoraf 3 medlemmer skal være repræsentanter for revisorbranchen og 6 medlemmer skal være repræsentanter for investorerne og regnskabsbrugerne. Et flertal af rådets medlemmer, herunder formanden, må ikke være godkendte revisorer eller være ansat hos eller drive revisionsvirksomhed sammen med godkendte revisorer.

Stk. 3. Revisorrådets formand og medlemmer udpeges af Erhvervsstyrelsen for en periode af indtil 4 år. Formanden udpeges direkte af styrelsen. De øvrige medlemmer udpeges efter indstilling fra relevante organisationer. Rådets medlemmer kan genudpeges.

Stk. 4. Revisorrådet sekretariatsbetjenes af Erhvervsstyrelsen.

Stk. 5. Erhvervsstyrelsen fastsætter nærmere regler for udpegning af Revisorrådets medlemmer, herunder for medlemmernes kvalifikationer, og for rådets virke.

Bekendtgørelse nr. 964 af 28. juni 2016 om Revisorrådet (revisorrådsbekendtgørelsen) fastsætter nærmere bestemmelser om Revisorrådet.

Revisorrådet rådgiver Erhvervsstyrelsen om generelle forhold i revisorlovgivningen og bistår endvidere Erhvervsstyrelsen vedrørende følgende eksamener og prøver, jf. § 1, stk. 2 i revisorrådsbekendtgørelsen:

- 1) Eksamen for statsautoriserede revisorer (revisoreksamen),
- 2) Særlig prøve for personer, som har været uden godkendelse i en årrække, jf. revisorlovens § 9, stk. 3,
- 3) Egnethedsprøve for personer, som i udlandet er godkendt til at udføre lovpligtig revision, jf. revisorlovens § 10, stk. 2, og
- 4) Kvalifikationseksamen for registrerede revisorer.

1.2. Eksamensudvalget

Til at bistå med afholdelse af eksamener nedsætter Revisorrådet, jf. revisorrådsbekendtgørelsens § 9, Eksamensudvalget.

Eksamensudvalgets opgaver fremgår af revisorrådsbekendtgørelsens § 11:

- 1) Fastsættelse af retningslinjer for eksamenernes og prøvernes indhold,
- 2) Retningslinjer for fastsættelse af betaling for deltagelse,
- 3) Ansættelse og afskedigelse af eksaminatorer og censorer,
- 4) Behandling af anmodninger om dispensationer vedrørende deltagelse, og
- 5) Behandling af klager over meddelte bedømmelser.

De nærmere betingelser for indstilling m.v. til prøver og eksamener er fastsat i bekendtgørelse nr. 1045 af 30. juni 2016 om eksamener m.v. for godkendte revisorer (eksamensbekendtgørelsen).

Af eksamensbekendtgørelsens § 16, stk. 1 og 4, fremgår, at Eksamensudvalget fastsætter nærmere retningslinjer for fremgangsmåden ved de omhandlede prøver og eksamener.

Selve afholdelsen af eksamener m.v. forestås af FSR – danske revisorer, jf. § 1, stk. 2, i eksamensbekendtgørelsen. I et bilag til bekendtgørelsen er oplistet de opgaver, som FSR – danske revisorer forventes at varetage.

1.3. Mundtlige prøver og eksamener 4. kvartal 2017

Nærværende retningslinjer er fastsat af Eksamensudvalget i medfør af revisorrådsbekendtgørelsens § 11, nr. 1, samt eksamensbekendtgørelsens § 16, stk. 1 og 2, og vedrører alene prøver og eksamener i 4. kvartal 2017.

Erhvervsstyrelsen har den 5. oktober 2017 godkendt nærværende retningslinjer, jf. eksamensbekendtgørelsens § 16, stk. 4.

2. Indholdet af mundtlige prøver og eksamener

2.1. Revisoreksamen

2.1.1. Generelt

Kandidaten skal godtgøre, at den pågældendes praktiske duelighed har nået et sådant niveau, at det er forsvarligt at meddele beskikkelse som statsautoriseret revisor. Kandidaten afprøves derfor såvel skriftligt som mundtligt i de områder, som hører under en statsautoriseret revisors virkefelt, jf. revisorlovens § 1, stk. 2 og 3, såsom:

- Revisors tiltræden og fratræden,
- opgaveaccept,
- rapportering om økonomiske forbrydelser,
- etik,
- tavshedspligt,
- uafhængighed,
- kvalitetsstyring,
- opgavens planlægning og udførelse,
- erklæringer og beretninger,
- vurdering af regnskabssystemer og interne kontroller,
- risikostyring,
- regnskabsanalyser,
- rentabilitetsanalyser,
- spørgsmål i forbindelse med aflæggelse af årsrapporter og koncernregnskaber,
- kriseramte virksomheder,
- generationsskifte,
- spørgsmål inden for skat,
- finansieringsforhold,
- værdiansættelser,
- køb og salg af virksomheder samt
- undersøgelser i forbindelse med rationalisering og administrativ organisation

Bemærk: Oversigten er ikke udtømmende.

Formålet med revisoreksamen er at konstatere, om en kandidat i forlængelse af den teoretiske uddannelse har gennemgået den nødvendige erfarings- og modningsproces for en statsautoriseret revisor. Det skal dokumenteres, at vedkommende ud fra sit kendskab til lovgivningen, administrativ praksis og domstolsafgørelser samt under hensyntagen til de for revisorstanden gældende etiske regler om forholdet til klienter og myndigheder, medarbejdere og andre revisorer har evnen til at løse de arbejdsopgaver, der sædvanligt forekommer i en godkendt revisors virksomhed.

Gennem den praktiske uddannelse i en godkendt revisionsvirksomhed, navnlig den del af uddannelsen, der finder sted efter, at den teoretiske uddannelse er afsluttet, skal kandidaten have erhvervet evnen til at formulere sig skriftligt og mundtligt som revisor.

2.1.2. Prøvens indhold

Den mundtlige eksamination omfatter hele revisors virkefelt, jf. eksamensbekendtgørelsens § 11, stk. 1. Eksamensspørgsmålene skal dog koncentrere sig om centrale

spørgsmål inden for virkefeltet. Eksaminationen varer i almindelighed 30-40 minutter, hvortil kommer 40 minutters forberedelsestid. Forberedelsestiden giver kandidaten mulighed for at forberede en selvstændig indledning og starte en dialog, hvis forløb i fornødent omfang styres af eksaminator.

Kandidaten kan til forberedelsen medbringe love, bekendtgørelser, cirkulærer, vejledninger, standarder, notater m.v. Kandidaten kan desuden medbringe egen pc, laptop, tablet el. lign., idet kandidaten samtidig afleverer mobiltelefon og andet kommunikationsudstyr til eksamenstilsynet. I lokalet, hvor kandidaten forbereder sig, vil en eksamensvagt overvåge, at kandidaten ikke kommunikerer med eksterne personer m.v.

Til selve eksaminationen medbringer kandidaten egne notater udarbejdet under forberedelsestiden, eventuelt lagret på egen pc, laptop, tablet el. lign.

Ved bedømmelsen af den mundtlige prøve lægges vægt på, om kandidaten gennem besvarelsen af det stillede spørgsmål godtgør en praktisk egnethed og duelighed i at fremlægge en redegørelse og argumentere herfor i f.eks. en rådgivnings-, forhandlings- eller anden situation i forhold til klienter, bestyrelser, myndigheder o. lign., hvor en mundtlig præsentation kan være afgørende for udfaldet.

Ved den mundtlige prøve forventes kandidaten at være i besiddelse af en naturlig paratviden. Paratviden kan defineres som den professionelle viden, som en revisor bør være i besiddelse af for at være i stand til at besvare spørgsmål inden for et emne, som vedkommende ikke har forberedt specielt.

2.2. Særlig prøve for personer, som har været uden godkendelse i en årrække

2.2.1. Generelt

Prøvens formål er at konstatere, at personer, der i en årrække ikke har virket som godkendt revisor, har de fornødne kompetencer til igen at virke som godkendt revisor.

Kandidaten skal derfor godtgøre, at det er forsvarligt på ny at meddele pågældende godkendelse som statsautoriseret revisor, henholdsvis registreret revisor. Kandidaten afprøves i de områder, som hører under en statsautoriseret/registreret revisors virkefelt. Prøven har således samme sværhedsgrad som den oprindelige mundtlige prøve. Der henvises til pkt. 2.1.1. og 2.4.1.

Det skal dokumenteres, at vedkommende ud fra sit kendskab til lovgivningen, administrativ praksis og domstolsafgørelser samt under hensyntagen til de for revisorstanden gældende etiske regler om forholdet til klienter og myndigheder, medarbejdere og andre revisorer har evnen til at løse de arbejdsopgaver, der sædvanligt forekommer i en godkendt revisors virksomhed.

2.2.2. Prøvens indhold

Den mundtlige eksamination varer i almindelighed 30-40 minutter, hvortil kommer 40 minutters forberedelsestid. Forberedelsestiden giver kandidaten mulighed for at forberede en selvstændig besvarelse og strukturere en dialog med eksaminator. Eksaminationen styres i fornødent omfang af eksaminator.

Kandidaten kan til forberedelsen medbringe love, bekendtgørelser, cirkulærer, vejledninger, standarder, notater m.v. Kandidaten kan desuden medbringe egen pc, laptop, tablet el. lign., idet kandidaten samtidig afleverer mobiltelefon og andet kommunikati-

onsudstyr til eksamenstilsynet. I lokalet, hvor kandidaten forbereder sig, vil en eksamensvagt overvåge, at kandidaten ikke kommunikerer med eksterne personer m.v.

Til selve eksaminationen medbringer kandidaten egne notater udarbejdet under forberedelsestiden, eventuelt lagret på egen pc, laptop, tablet el. lign.

Ved bedømmelsen af den mundtlige prøve lægges vægt på, om kandidaten gennem besvarelsen af det stillede spørgsmål godtgør en praktisk egnethed og duelighed i at fremlægge en redegørelse og argumentere herfor i f.eks. en rådgivnings-, forhandlings- eller anden situation i forhold til klienter, bestyrelser, myndigheder o. lign., hvor en mundtlig præsentation kan være afgørende for udfaldet.

Ved den mundtlige prøve forventes kandidaten at være i besiddelse af en naturlig paratviden. Paratviden kan defineres som den professionelle viden, som en revisor bør være i besiddelse af for at være i stand til at besvare spørgsmål inden for et emne, som vedkommende ikke har forberedt specielt.

2.3. Egnhedsprøve for personer som i udlandet er godkendt til at udføre lovpligtig revision

2.3.1. Generelt

Prøvens formål er at konstatere, om personer, der i udlandet har gennemført en uddannelse, der kan ligestilles med uddannelsen efter revisorlovens § 3, og som har ret til at udøve lovpligtig revision i et andet land, har opnået et sådant kendskab til dansk lovgivning, administrativ praksis og domstolsafgørelser, at vedkommende kan opnå beskikkelse i henhold til revisorloven til at udøve revision her i landet på samme vilkår, som gælder for personer med danske erhvervsmæssige kvalifikationer

Der kan være væsentlige forskelle mellem lovgivning og praksis i et andet land, hvad enten det er et EU/EØS-land eller et tredjeland, og dansk lovgivning og praksis. Det er derfor påkrævet at sikre sig, at de pågældende personer har opnået det fornødne praktiske kendskab til de særlige danske lovregler og praksis i Danmark, som er nødvendig for udøvelse af hvervet som statsautoriseret revisor i Danmark.

Prøven skal dokumentere kandidatens evne til at løse de arbejdsopgaver, der sædvanligt forekommer i en dansk statsautoriseret revisors virksomhed under hensyntagen til de gældende etiske regler om forhold til klienter og myndigheder samt andre revisorer og medarbejdere samt dansk lovgivning og praksis.

2.3.2. Prøvens indhold

Den mundtlige eksamination varer i almindelighed 30-40 minutter, hvortil kommer 40 minutters forberedelsestid. Forberedelsestiden giver kandidaten mulighed for at forberede en selvstændig besvarelse og strukturere en dialog med eksaminator. Eksaminationen styres i fornødent omfang af eksaminator.

Kandidaten kan til forberedelsen medbringe love, bekendtgørelser, cirkulærer, vejledninger, standarder, notater m.v. Kandidaten kan desuden medbringe egen pc, laptop, tablet el. lign., idet kandidaten samtidig afleverer mobiltelefon og andet kommunikationsudstyr til eksamenstilsynet. I lokalet, hvor kandidaten forbereder sig, vil en eksamensvagt overvåge, at kandidaten ikke kommunikerer med eksterne personer m.v.

Til selve eksaminationen medbringer kandidaten egne notater udarbejdet under forberedelsestiden, eventuelt lagret på egen pc, laptop, tablet el. lign.

Egnethedsprøven vil være koncentreret om en vurdering af kandidatens praktiske duelighed inden for de områder, hvor kendskab til dansk lovgivning og praksis samt de for statsautoriserede revisorer gældende etiske regler er nødvendige for udøvelse af lovpligtig revision i Danmark:

a. Materielle erhvervsretlige regler

Selskabsret, finansieringsret og insolvensret. Herunder hører regler og fremgangsmåder ved erhvervsdrivendes bogføring, regnskabsopgørelser i forbindelse med skifte, konkurs, rekonstruktion, køb og salg af virksomheder, likvidation samt fusioner og spaltninger.

b. Skatte- og skatteforvaltningsret

Love, bekendtgørelser, cirkulærer og praksis om indkomstbeskatning, beskatning af formueafkast, gave- og boafgift og omsætnings- og forbrugsafgifter, samt spørgsmål om skat i øvrigt.

c. Regler for regnskabsaflæggelse, bekendtgørelser og cirkulærer, der vedrører regnskabsaflæggelse.

d. Regler for udøvelse af revisionsvirksomhed i Danmark.

Afgivelse af erklæringer og udarbejdelse af rapporter i henhold til erklæringsbekendtgørelsen og andre danske love og bekendtgørelser samt danske lovkrav og dansk praksis om god revisorskik, uafhængighed og revisoretik.

Egnethedsprøven fokuserer således på de juridiske, administrative og etiske aspekter af revisorerhvervet i Danmark. Revisionstekniske spørgsmål kan indgå i sammenhængen, men er ikke centrale for egnethedsprøven.

2.4. Kvalifikationseksamen

2.4.1. Generelt

Kandidaten skal godtgøre, at pågældendes praktiske duelighed har nået et sådant niveau, at det er forsvarligt at meddele beskikkelse som registreret revisor. Kandidaten afprøves derfor såvel skriftligt som mundtligt i de områder, som hører under en registreret revisors virkefelt, såsom:

- Opgaveaccept,
- opgavens planlægning og udførelse,
- erklæringer og beretninger,
- vurdering af regnskabssystemer og risikostyring,
- koncernregnskaber, regnskabsanalyse,
- kriseramte virksomheder,
- generationsskifte,
- spørgsmål inden for regnskab og skat,
- finansieringsforhold,
- værdiansættelser,
- køb og salg af virksomheder,
- rentabilitetsanalyser samt

- undersøgelser i forbindelse med rationalisering og administrativ organisation

Bemærk: Oversigten er ikke udtømmende.

Formålet med kvalifikationseksamen er at konstatere, om en kandidat i forlængelse af den teoretiske uddannelse har gennemgået den nødvendige erfarings- og modningsproces for en registreret revisor. Det skal dokumenteres, at vedkommende ud fra sit kendskab til lovgivningen, administrativ praksis og domstolspraksis samt under hensyntagen til de for revisorstanden gældende etiske regler om forholdet til klienter og myndigheder, medarbejdere og andre revisorer har evnen til at løse de arbejdsopgaver, der sædvanligt forekommer i en revisionsvirksomhed.

2.4.2. Prøvens indhold

Den mundtlige eksamination varer i almindelighed 20-30 minutter, med 30 minutters forberedelsestid. Forberedelsestiden giver kandidaten mulighed for at forberede en selvstændig besvarelse og strukturere en dialog med eksaminator. Eksaminationen styres i fornødent omfang af eksaminator.

Kandidaten kan til forberedelsen medbringe love, bekendtgørelser, cirkulærer, vejledninger, standarder, notater m.v. Kandidaten kan desuden medbringe egen pc, laptop, tablet el. lign., idet kandidaten samtidig afleverer mobiltelefon og andet kommunikationsudstyr til eksamenstilsynet. I lokalet, hvor kandidaten forbereder sig, vil en eksamensvagter overvåge, at kandidaten ikke kommunikerer med eksterne personer m.v.

Til selve eksaminationen medbringer kandidaten egne notater udarbejdet under forberedelsestiden, eventuelt lagret på egen pc, laptop, tablet el. lign.

Ved bedømmelsen af den mundtlige prøve lægges vægt på, om kandidaten gennem besvarelsen af det stillede spørgsmål godtgør en praktisk egnethed og duelighed i at fremlægge en redegørelse og argumentere herfor i f.eks. en rådgivnings-, forhandlings eller anden situation i forhold til klienter, bestyrelser, myndigheder, o. lign., hvor en mundtlig præsentation kan være afgørende for udfaldet.

Ved den mundtlige prøve forventes kandidaten at være i besiddelse af en naturlig paratviden. Paratviden kan defineres som den professionelle viden, som en revisor bør være i besiddelse af for at være i stand til at besvare spørgsmål inden for et emne, som vedkommende ikke har forberedt specielt.

3. Udnævnelse af eksaminatorer og censorer til mundtlig eksamen

3.1. Udnævnelse af eksaminatorer og censorer

Udnævnelse af eksaminatorer og censorer er reguleret i revisorrådsbekendtgørelsens § 11 og eksamensbekendtgørelsens § 16.

Eksamensudvalget godkender efter indstilling fra FSR – danske revisorer de personer, der kan virke som eksaminatorer og censorer.

Til bedømmelsen af hver mundtlig eksamination udpeger FSR – danske revisorer en eksaminator og to censorer blandt de eksaminatorer og censorer, der er godkendte.

3.2. Antal eksaminatorer og censorer

Ved mundtlige prøver og eksamener deltager en eksaminator og en censor, der begge er godkendte revisorer, samt en civil censor, jf. § 10, stk. 2, og § 27, stk. 2, i eksamensbekendtgørelsen.

Eksaminator og censorer benævnes i daglig tale et "censorhold". I bekendtgørelsens terminologi kaldes eksaminator og censor(er) et bedømmelsesudvalg, jf. § 18, stk. 2, i eksamensbekendtgørelsen.

3.3. Krav til eksaminatorer og censorer

3.3.1. Eksaminator og den censor, der er godkendt revisor

Eksaminator og den ene af censorerne ved de mundtlige prøver og eksamener skal være statsautoriseret revisor/ registreret revisor, jf. eksamensbekendtgørelsens § 10, stk. 2, og § 27, stk. 2. Derudover stilles en række krav til eksaminators og censors kompetencer:

- Autorisationen for begge skal være aktiv – dvs. ikke deponeret, bortfaldet eller frataget.
- Eksaminator og censor skal være tilknyttet en revisionsvirksomhed.
- Eksaminator og censor skal have et indgående og aktuelt kendskab til en revisors praktiske virke.
- Eksaminator og censor skal have aktuel viden om revisoruddannelsens anvendelsesmuligheder, herunder kendskab til brugernes situation og behov.
- Eksaminator og censor må ikke have en verserende sag ved Revisornævnet, som vurderes at have betydning for hvervet som eksaminator / censor, eller inden for de seneste fem år ved nævnet være meddelt en advarsel, strafbortfald, være idømt en bøde eller rettighedsfrakendelse¹.

---

¹ Svarer til krav til kvalitetskontrollanter i § 45, stk. 4, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 968 af 28. juni 2016 om kvalitetskontrol af revisionsvirksomheder.

Eksaminatorer kan deltage i interne og eksterne eksamensforberedelseskurser og lignende aktiviteter. En eksaminator skal ved deltagelse i sådanne aktiviteter udvise særlig opmærksomhed, så der sikres fortsat fortrolighed om spørgsmål, der skal benyttes til den mundtlige eksamen.

Det er eksaminators pligt at opbevare eksamensspørgsmålene på en måde, så det sikres, at ingen kan få kendskab til disse forud for eksaminationen.

3.3.2. Den civile censor (ikke-revisor)

Den anden censor ved de mundtlige eksamener og prøver må ikke være revisor, jf. eksamensbekendtgørelsens § 10, stk. 2, og § 27, stk. 2. Derudover stilles en række krav til censors kompetencer:

- En civil censor må ikke være godkendt revisor eller have været ansat hos eller drive revisionsvirksomhed sammen med godkendte revisorer inden for de seneste tre år.
- Pågældende skal have kendskab til revisors ydelser og brugernes situation og behov.
- Pågældende skal have viden om og erfaring med revisors funktion som offentlighedens tillidsrepræsentant.

3.4. Forvaltningsloven

Eksaminatorernes og censorernes virke er omfattet af forvaltningsloven, herunder reglerne om inhabilitet (se kap. 5) og tavshedspligt (se kap. 6). Efter forvaltningsloven må personer, der er inhabile i en sag, ikke træffe afgørelse, deltage i afgørelsen eller i øvrigt medvirke ved behandlingen af den pågældende sag. Eksaminator eller censor kan derfor ikke deltage i eksaminationen af en kandidat, hvor der efter reglerne i forvaltningsloven kan herske tvivl om eksaminators eller censors upartiskhed overfor kandidaten.

Særligt vedrørende tidligere ansættelsesforhold gælder, at eksaminatorer eller censorer ikke må deltage i bedømmelse af en kandidat, der er eller inden for de seneste 3 år har været ansat i samme revisionsvirksomhed som eksaminator eller censor selv.

4. Praktiske forhold ved mundtlig eksamen

Overblik

Den mundtlige **revisoreksamen** afholdes to gange årligt, en gang i første halvår og en gang i andet halvår. Eksamen er offentlig og afholdes i København. Eksamen bedømmes af en eksaminator og to censorer. Eksaminator og den ene censor skal være statsaut. rev. Den anden censor må ikke være revisor. Ved bedømmelsen anvendes karaktererne "bestået" og "ikke bestået". Se eksamensbekendtgørelsens §§ 7 og 12.

Den **særlige prøve**, jf. revisorlovens § 9, stk. 3, der afholdes efter behov, er offentlig og afholdes i København. Eksamen bedømmes af en eksaminator og to censorer. Eksaminator og den ene censor skal være statsaut. rev. Den anden censor må ikke være revisor. Ved bedømmelsen anvendes karaktererne "bestået" og "ikke bestået". Se eksamensbekendtgørelsens §§ 8 og 14.

Egnethedsprøve, jf. revisorlovens § 10, stk. 2, afholdes to gange årligt, en gang i første halvår og en gang i andet halvår. Eksamen er offentlig og afholdes i København. Eksamen bedømmes af en eksaminator og to censorer. Eksaminator og den ene censor skal være statsaut. rev. Den anden censor må ikke være revisor. Ved bedømmelsen anvendes karaktererne "bestået" og "ikke bestået". Se eksamensbekendtgørelsens §§ 9 og 15.

Den mundtlige **kvalifikationseksamen** afholdes til og med 2019 en gang årligt i andet halvår og afholdes i København. Eksamen bedømmes af en eksaminator og to censorer. Eksaminator og den ene censor skal være registreret revisor. Den anden censor må ikke være revisor. Eksamensudvalget kan dog efter anmodning fra FSR – danske revisorer under særlige omstændigheder udpege statsaut. rev. som eksaminatorer eller censorer. Ved bedømmelsen anvendes karaktererne "bestået" eller "ikke bestået". Se eksamensbekendtgørelsens §§ 24, 27, stk. 3, § 9 og § 29

4.1. Hvem deltager i eksaminationen ved eksamensbordet?

Ved en eksamination deltager en eksaminator og to censorer, der af FSR - danske revisorer er udpeget blandt de udnævnte eksaminatorer og censorer, jf. kapitel 3. Udpegningen sker således, at der ikke opstår spørgsmål om inhabilitet, jf. herom i kapitel 5.

Det er væsentligt, at det er klart for eksaminanden, hvem der træffer beslutning om karakterfastsættelsen for eksaminationen. Derfor må kun personer, der har en rolle ved eksaminationen, optræde omkring eksamensbordet. Andre interesserede må, uanset deres rolle i eksamensforløbet, tage plads på tilhørerpladserne. Alle, der ikke har en rolle ved selve eksaminationen, må ligeledes forlade lokalet under voteringen. Dog kan medarbejdere fra Erhvervsstyrelsen, der fører tilsyn med eksamen, samt evt. kommende eksaminatorer / censorer forblive under voteringen.

For at sikre klarhed over rollefordeling opslås ved indgangen til eksamenslokalet en fortegnelse over de eksaminatorer og censorer, der deltager i dagens eksaminationer. Desuden har alle, der optræder ved eksamensbordet, navneskilt foran sig.

4.2. Rollefordelingen mellem eksaminator og censorer

Eksaminator og censorer har samme rolle, når det gælder om at nå frem til en saglig korrekt bedømmelse.

Det er som udgangspunkt eksaminator, der leder eksaminationen, men censor må gerne deltage i samtalen med kandidaten. Eksaminator har derudover ansvaret for forløbet af selve eksaminationen (at den forløber velstruktureret og i så god en atmosfære, som omstændighederne tillader), ligesom det er eksaminator, der efter voteringen (bedømmelsen) giver kandidaten resultatet (hvorefter censor gerne må supplere).

Censorerne kan deltage aktivt i eksaminationen og må gerne stille spørgsmål. Derudover skal censorerne påse:

- At kandidaten ud fra sit kendskab til lovgivning, administrativ praksis og domstolsafgørelser samt de etiske regler om forholdet til klienter, myndigheder, kolleger og andre revisorer, der gælder for revisorer, i sin opgaveløsning demonstrerer evnen til at løse de arbejdsopgaver, der sædvanligvis forekommer i en statsautoriseret henholdsvis registreret revisors virksomhed,
- At kandidaterne får en ensartet og retfærdig behandling,
- At kandidaternes præstationer får en pålidelig bedømmelse, og
- At kandidatens præstation har tilstrækkelig værdi for modtageren.

I disse krav ligger blandt andet, at censorernes overordnede rolle er at sikre, at en eksaminators evt. forhåndskendskab til en kandidat ikke får betydning for bedømmelsen, og at bedømmelsesgrundlaget ikke er forskelligt mellem forskellige eksaminatorer.

Såvel censorer som eksaminator har pligt til at tage **notater** om præstationen og karakterfastsættelsen til brug for behandling af en evt. klagesag. Censorernes notater er vigtige, da det ikke kan forventes, at eksaminator, der leder eksaminationen, også kan tage uddybende notater. Notaterne opbevares af de pågældende i mindst et år, og herudover indtil en evt. klagesag er afsluttet.

4.3. Hvilke oplysninger har eksaminator og censorer om en eksaminand?

For at sikre, at bedømmelsen af en eksaminands præstation sker på et objektivt grundlag, har eksaminator og censorer kun adgang til de helt centrale oplysninger om en kandidat: Navn samt aktuelt og evt. tidligere ansættelsessted.

Oplysninger om eventuelle tidligere forsøg, alder, tidspunkt for opnåelse af CMA kan give indtryk af, at eksaminationen bedømmes ud fra andre faktorer end selve præstationen. Disse oplysninger er derfor ikke tilgængelige for eksaminator og censorer.

4.4. Udarbejdelse af spørgsmål

Spørgsmål udarbejdes på forhånd af eksaminator og censor (ikke civil censor).

Eksaminator medbringer et antal spørgsmål (og en kortfattet beskrivelse af det ønskede svar), svarende til de eksaminationer, den pågældende skal forestå + et ekstra spørgsmål/svar.

Censor, der er revisor, medbringer tre spørgsmål samt en kortfattet beskrivelse af det ønskede svar. Disse spørgsmål kommer kun i anvendelse, hvis en eksaminator får forfald.

Eksaminator og censor medbringer et tilstrækkeligt antal kopier af spørgsmål/svar til, at eksaminanden, eksaminator og censorerne kan få hver en kopi.

På formødet, der afholdes inden dagens første eksamination, drøftes de medbragte spørgsmål / svar. Såfremt spørgsmålene af hele bedømmelsesudvalget vurderes som værende egnede til eksamination, indgår de i den pulje, hvorfra eksaminanderne trækker spørgsmål.

Et spørgsmål må gerne bruges to gange i træk, hvis kandidaterne eksamineres lige efter hinanden. Den første kandidat fremlægger sit svar, mens den anden kandidat er i forberedelseslokalet. Hvis spørgsmålet ikke trækkes af puljen ved den efterfølgende eksamination, skal spørgsmålet fjernes fra puljen (ellers er der risiko for, at eksaminanden har hørt fremlæggelsen første gang, spørgsmålet blev trukket).

Kun spørgsmål, der ikke tidligere har været anvendt i forbindelse med tidligere eksamen, undervisning eller eksamenstræning, kan anvendes.

4.5. Trækning af spørgsmål

Den eksaminator, der skal forestå eksaminationen, fremlægger alle sine spørgsmål (uden at spørgsmålene kan ses) på eksamensbordet.

Eksamensforløbet skal ske på et objektivt grundlag, som led heri skal præsentationen af spørgsmål ske på en sådan måde, at det er klart, at et spørgsmål ikke er "fabrikeret" til en bestemt kandidat. Eksaminanden skal derfor altid have en valgmulighed – dvs. der skal være mulighed for valg mellem mindst to spørgsmål.

4.6. Deltagere i bedømmelsen af eksaminandens præstation

Kun eksaminator og de to censorer medvirker ved bedømmelsen.

Revisorrådet kan bestemme, at kommende eksaminatorer og censorer fra tilhørerpladserne må overvære en bedømmelse. I så fald må de pågældende ikke ytre sig.

Repræsentanter fra Erhvervsstyrelsen kan overvære eksaminationer, herunder bedømmelser.

4.7. Hvem kan udtale sig om et eksamensresultat?

Eksaminator meddeler kandidaten karakteren – "bestået" eller "ikke bestået" – i eksamenslokalet, evt. med en kort begrundelse for karakteren. Eksaminator bør ikke lægge op til dialog.

Der gives ikke yderligere oplysninger til eksaminanden eller andre, bortset fra som led i en klagebehandling. Alle tilstedeværende under bedømmelsen har tavshedspligt.

Personer, som deltager i eksamensarbejdet som eksaminator eller censor, er afskåret fra at kommentere en eksamenspræstation, som de ikke har deltaget i bedømmelsen af.

5. Inhabilitet og forfald

Overblik

Sygdom eller forsinkelser kan medføre, at en eksaminator eller censor bliver forhindret i at deltage i eksamensarbejdet. Hindringer for det planlagte eksamensarbejde meddeles hurtigst muligt til FSR – danske revisorer med henblik på etablering af en løsning.

Forhold, der kan skabe tvivl om eksaminators eller censors upartiskhed ved bedømmelsen af eksaminandens præstation, meddeles ligeledes hurtigst muligt til FSR – danske revisorer med henblik på en vurdering af inhabiliteten og, om nødvendigt, etablering af en løsning.

Dette kapitel belyser, hvordan inhabilitet og anden årsag til forfald håndteres i eksamenssituationen.

5.1. Den forvaltningsretlige regulering af inhabilitet

Forvaltningsloven gælder for hele den offentlige forvaltning – herunder også særlige nævn eller råd.

Karaktergivning anses ikke for at være en sag ”hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed” (forvaltningslovens § 2, stk. 1). Forvaltningslovens habilitetsregler finder derfor ikke direkte anvendelse ved karaktergivning. Derimod gælder uskrevne forvaltningsretlige grundsætninger, hvis indhold i vidt omfang svarer til de udtrykkelige habilitetsregler i forvaltningsloven.²

Reglerne om inhabilitet i Forvaltningslovens kapitel 2 er:

Kapitel 2

Inhabilitet

- § 3.** Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, er inhabil i forhold til en bestemt sag, hvis
- 1) vedkommende selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,
  - 2) vedkommendes ægtefælle, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linie eller i sidelinien så nær som søskendebørn eller andre nærstående har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,
  - 3) vedkommende deltager i ledelsen af eller i øvrigt har en nær tilknytning til et selskab, en forening eller en anden privat juridisk person, der har en særlig interesse i sagens udfald,
  - 4) sagen vedrører klage over eller udøvelse af kontrol- eller tilsynsvirksomhed over for en anden offentlig myndighed, og vedkommende tidligere hos denne myndighed har medvirket ved den afgørelse eller ved gennemførelsen af de foranstaltninger, sagen angår, eller
  - 5) der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed.
- Stk. 2.* Inhabilitet foreligger dog ikke, hvis der som følge af interessens karakter eller styrke, sagens karakter eller den pågældendes funktioner i forbindelse med sagsbehandlingen ikke kan antages at være fare for, at afgørelsen i sagen vil kunne blive påvirket af uvedkommende hensyn.
- Stk. 3.* Den, der er inhabil i forhold til en sag, må ikke træffe afgørelse, deltage i afgørelsen eller i øvrigt medvirke ved behandlingen af den pågældende sag.

§ 4. Bestemmelserne i § 3 gælder ikke, hvis det ville være umuligt eller forbundet med væsentlige vanskeligheder eller betænkelighed at lade en anden træde i den pågældendes sted under sagens behandling.

---

² Se nyhed fra Folketingets ombudsmand fra 8. februar 2008 ”Inhabile lærere må ikke give elever års- og eksamenskarakterer”. http://www.ombudsmanden.dk/find/nyheder/alle/Inhabile_laerere/

Stk. 2. For medlemmer af en kollegial forvaltningsmyndighed gælder bestemmelserne i § 3, selv om en stedfortræder ikke kan indkaldes. Bestemmelsen gælder dog ikke, hvis myndigheden ville miste sin beslutningsdygtighed eller det af hensyn til myndighedens sammensætning ville give anledning til væsentlig betænkelighed, dersom medlemmet ikke kunne deltage i sagens behandling, og behandlingen ikke kan udsættes uden væsentlig skade for offentlige eller private interesser.

Stk. 3. Ved kollegiale forvaltningsmyndigheders valg af medlemmer til hverv kan et medlem uanset bestemmelserne i § 3 deltage, selv om medlemmet er bragt i forslag. Bestemmelserne i § 3 gælder ikke for regionsråds eller kommunalbestyrelses beslutninger om vederlag m.v. til medlemmer.

§ 5. Vedkommende minister kan efter forhandling med justitsministeren for bestemte områder fastsætte regler, der fastlægger den nærmere rækkevidde af bestemmelserne i §§ 3 og 4.

§ 6. Den, der er bekendt med, at der for den pågældendes vedkommende foreligger forhold, som er nævnt i § 3, stk. 1, skal snarest underrette sin foresatte inden for myndigheden herom, medmindre det er åbenbart, at forholdet er uden betydning. For så vidt angår medlemmer af en kollegial forvaltningsmyndighed gives underretningen til myndigheden.

Stk. 2. Spørgsmålet om, hvorvidt en person er inhabil, afgøres af den i stk. 1 nævnte myndighed.

Stk. 3. Vedkommende må ikke selv deltage i behandlingen og afgørelsen af spørgsmålet om inhabilitet, jfr. dog § 4, stk. 1 og 2. Dette gælder dog ikke på områder, hvor andet er fastsat i henhold til lov.

Der er to hovedhensyn bag habilitetsreglerne: For det første at modvirke, at personer, "der virker inden for den offentlige forvaltning," lader sig påvirke af usaglige hensyn. Og for det andet at bevare borgernes tillid til den offentlige forvaltning.³ Med andre ord skal en eksaminator eller censor ikke alene være upartisk - vedkommende skal også fremstå således.

Inhabilitetsreglerne skaber en slags sikkerhedszone ved at forbyde forekomsten af en række situationer, som ikke med sikkerhed – ofte end ikke med overvejende sandsynlighed – ville føre til konkret usaglige afgørelser, men som udefra kunne opfattes som risikable. Det at blive erklæret inhabil er på ingen måde personligt eller moralsk diskvalificerende.⁴

Reglerne er også et værn for den inhabile selv, idet inhabilitetsprincipperne modvirker, at den pågældende tvinges til at deltage i bedømmelsen af eksaminander, hvor vedkommende – uanset al god vilje og evne – alligevel må påregne at kunne blive kritiseret for usaglighed på grund af personlige interesser.

5.2. Hvornår foreligger der inhabilitet?

Ved de mundtlige prøver til revisoreksamen, den særlige prøve, egnethedsprøven og kvalifikationseksamen er eksaminanden kendt af eksaminator og censor.

I forvaltningslovens § 3 er en række situationer udtrykkeligt defineret som "inhabilitet":

- Eksaminator eller censor har selv en særlig personlig eller økonomisk interesse i bedømmelsen (§ 3, stk. 1, nr. 1)
- Eksaminators eller censors ægtefælle, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linje (dvs. forældre, bedsteforældre, svigerforældre, børn, børnebørn, svigerbørn), eller i sidelinjen så nær som søskendebørn (niecer, nevøer, moster, faster, morbror, farbror) eller andre nærstående (fx plejebørn) har en særlig personlig eller økonomisk interesse i bedømmelsen (§ 3, stk. 1, nr. 2)

³ Se ombudsmandens udtalelse i FOB 08.352 (og nyheden omtalt i note 20).

⁴ Se Undervisningsministeriets notat om de forvaltningsretlige inhabilitetsregler i forhold til karaktergivning fra 24. september 2008, sags nr. 104.79A.011 (bilag 3).

- Eksaminator eller censor deltager i ledelsen af eller i øvrigt har en nær tilknytning til et selskab, en forening eller en anden privat juridisk person, der har en særlig interesse i bedømmelsen (§ 3, stk. 1, nr. 4)
- Der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om eksaminators eller censors upartiskhed (§ 3, stk. 1, nr. 5)

”En særlig personlig eller økonomisk interesse” kan fx være, at kandidaten er ansat hos samme arbejdsgiver som eksaminator / censor.

”Omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed”, kan fx bestå i, at kandidaten er eksaminators eller censors tidligere ægtefælle eller fast samlever eller barn af en tidligere ægtefælle eller fast samlever.

Også et meget nært venskabsforhold til eller et konstaterbart uvenskab over for kandidaten eller dennes familie kan føre til inhabilitet. Omvendt vil ikke enhver uenighed føre til inhabilitet. Der må i hvert tilfælde foretages en konkret vurdering af styrken og karakteren af venskabs- eller modsætningsforholdet.

Det forhold, at eksaminator / censor har kendskab til eksaminanden fra undervisningsforløb, herunder har forestået prøveeksamen eller tidligere eksamen for kandidaten, medfører som udgangspunkt ikke inhabilitet.

Ved afgørelsen af, om en eksaminator eller censor er inhabil i forhold til at bedømme en kandidat, er den pågældendes individuelle forhold, herunder fx en særlig høj integritet, uden betydning. Det har således ikke betydning, om eksaminator / censor vurderer sig i stand til at bedømme kandidatens præstation uden at inddrage uvedkommende hensyn.

Forvaltningsloven er en minimumslov, og derfor er der ikke noget til hinder for at statuere inhabilitet i videre omfang, end hvad der følger af forvaltningsloven. Det bemærkes dog, at jo mere inhabilitetsbegrebet udvides, jo mere besværliggøres afviklingen af de mundtlige eksamener.

5.3. Hvordan skal eksaminator/censor reagere ved (mulig) inhabilitet?

Vurderer en eksaminator / censor, at vedkommende kan være eller betragtes som inhabil i bedømmelsen af en konkret kandidat, skal eksaminator / censor, medmindre det er åbenbart, at forholdet er uden betydning, snarest underrette FSR – danske revisorer, der tager stilling til, om en anden eksaminator/censor skal udpeges. I særlige tilfælde vil spørgsmålet kunne forelægges Eksamensudvalgets formand via udvalgets sekretariat (Erhvervsstyrelsen).

Opdager eksaminator / censor først den mulige inhabilitet i forbindelse med selve eksaminationen, påhviler det eksaminator / censor selv at vurdere, hvorvidt der foreligger inhabilitet i det konkrete tilfælde. Eksaminator / censor kan i den forbindelse tage telefonisk kontakt til FSR – danske revisorer.

Er en eksaminator / censor inhabil i forhold til bedømmelsen af en konkret kandidat, må eksaminator / censor ikke fastsætte, deltage i fastsættelsen af eller i øvrigt medvirke ved fastsættelsen af den pågældende kandidats bedømmelse.

5.4. Hvordan meddeles forfald?

”Sygdom er hver mands herre” – og det gælder også for eksaminatorer og censorer. Forfald kan opstå som følge af sygdom (egen eller nærstående), transportmæssige forhindringer, vejrforhold m.m. Er uheldet ude, kontaktes FSR – danske revisorer.

Af hensyn til den praktiske tilrettelæggelse skal forfald meddeles så snart, det står klart, at en eksaminator / censor ikke kan deltage i den planlagte eksamination.

5.5. Hvordan håndteres eksamenssituationen ved akut forfald / inhabilitet fra eksaminators eller censors side?

FSR – danske revisorer forsøger så vidt muligt at have en vagtordning med erfarne eksaminatorer og censorer, der kan tilkaldes med kort varsel.

Såfremt det meddelte eksamenstidspunkt ikke kan overholdes pga. en eksaminators / censors forfald, skal kandidaten tildeles et nyt eksamenstidspunkt - så vidt muligt samme dag.

6. Offentliggørelse af oplysninger om eksamen

Afviklingen af eksamen forudsætter, at alle aktører – kandidater, eksaminatorer og censorer – ved, hvor man skal være hvornår og hvilken præstation, man skal yde. For kandidaten er det centralt, at præstationen ved eksaminationen bliver fulgt op med en bedømmelse. Kandidater, eksaminatorer og censorer får oplysninger om tidspunkt og sted for deres deltagelse direkte fra FSR – danske revisorerers sekretariat. Eksaminatorer og censorer får oplyst kandidaternes navn samt nuværende og tidligere ansættelsessted med henblik på forebyggelse af inhabilitet.

Ud over de direkte involverede aktører er informationer om eksaminationen efterspurgt blandt arbejdsgivere, kolleger, brancheorganisationer m.fl. De generelle oplysninger om eksamenstid og – sted findes på FSR – danske revisorerers hjemmeside. Derudover offentliggøres kun statistiske informationer, der ikke kan henføres til enkeltpersoner.

6.1. Hvor og hvornår offentliggøres datoerne for mundtlig eksamen?

Oplysningerne om tidspunkter og lokaliteter for mundtlig revisoreksamen, egnethedsprøve og kvalifikationseksamen offentliggøres på FSR – danske revisorerers hjemmeside.

Desuden fremgår tidspunkt og lokalitet af den kvittering, der sendes til alle tilmeldte kandidater forud for eksamen.

Information om årets revisoreksamen og kvalifikationseksamen kan fra 2017 ses på FSR – danske revisorerers hjemmeside.

6.2. Hvilke oplysninger offentliggøres hvornår ved mundtlig eksamen?

På FSR – danske revisorerers hjemmeside offentliggøres tidspunkter og lokaliteter for årets mundtlige revisor- og kvalifikationseksamener.

Oplysning om de deltagende kandidaters navne offentliggøres ikke, jf. nedenfor i afsnit 6.6. FSR – danske revisorer kan efter anmodning oplyse om antallet af kandidater, antallet af beståede / ikke beståede kandidater, beståelses- / dumpeprocenter og lignende objektive informationer.

6.3. Hvilke oplysninger er tilgængelige om mundtlig eksamen?

Aflæggelse af eksamen, hvad enten der er tale om revisoreksamen eller kvalifikationseksamen, opleves af de fleste kandidater som yderst stressende. Hvis kandidatens deltagelse i eksamen er kendt i videre kredse, kan dette øge stressniveauet yderligere.

Uanset, at det ikke er endeligt afklaret, om information om en kandidats deltagelse i eksamen er en beskyttelsesværdig oplysning om enkeltpersoners private, herunder økonomiske, forhold, der er undtaget fra aktindsigt efter offentlighedslovens § 30, nr. 1, har Revisorrådet valgt at prioritere kandidaternes behov for en beskyttelse mod unødige stressfaktorer. De deltagende kandidaters navne offentliggøres derfor ikke forud for eksamen. Samtidig vurderes det, at oplysninger om antal tilmeldte og lignende statistiske oplysninger, der ikke kan henføres til enkeltpersoner, kan offentliggøres.

Af praktiske årsager er det imidlertid nødvendigt at offentliggøre navnene på de kandidater, der skal eksamineres den pågældende dag, således at såvel kandidater, eksaminatorer, censorer og sekretariat har overblik over, hvornår kandidaterne skal henholdsvis forberede sig og eksamineres. Offentliggørelsen sker som en oversigt (papir) over tider og kandidaternes navne. Oversigten er ophængt ved eksamenslokalet.

Af hensyn til den praktiske tilrettelæggelse af eksamen får eksaminatorer og censorer forud for eksamensforløbet en oversigt over samtlige kandidaters navne samt deres nuværende og tidligere ansættelsesforhold, således at inhabilitet i videst muligt omfang kan undgås. Oversigten er fortrolig.

Der gives ikke andre oplysninger til bedømmelsesudvalget – heller ikke oplysning om fødselsdato, årstal for opnået cand.merc.aud. el.lign., eller hvor mange gange en kandidat har været til en eksamen. Oplysninger af denne type vurderes ikke at være nødvendige og kan i øvrigt give det indtryk, at eksamen ikke afvikles tilstrækkeligt ensartet og objektivt.

6.4. Hvordan og til hvem meddeles eksamensresultater?

Oplysninger om tilmeldte kandidater, beståede kandidater samt div. statistiske oplysninger videregives til Erhvervsstyrelsen med henblik på styrelsens arbejde som henholdsvis sekretariat for Eksamensudvalget og tilsynsmyndighed.

Oplysninger om eksamensresultater kan herudover kun videregives til offentligheden i en statistisk form el. lign, der ikke kan henføres til enkeltpersoner.

6.4.1. Bedømmelse af mundtlig eksamen

Resultatet af bedømmelsen er personlig. Kandidaten har krav på at få bedømmelsen af en mundtlig præstation meddelt i enrum.

Efter eksaminators og censorernes bedømmelse af eksamenspræstationen kaldes kandidaten, uden tilhørere, ind i eksaminationslokalet. Bag lukkede døre meddeler eksaminator resultatet af bedømmelsen: Bestået eller ikke bestået. Der gives endvidere en begrundelse for resultatet. Begrundelsen er særlig vigtig i de situationer, hvor kandidaten ikke er bestået.

6.4.2. Opbevaring af oplysninger om eksamensresultater

FSR – danske revisorer opbevarer i 5 år efter eksamensafslutning de oplysninger, der er nødvendige for at udstede beviser (skriftlige opgavebesvarelser, udfyldte rettevejledninger og evt. noter og kommentarer fra censorer samt eksamensprotokol for mundtlig eksamen). Eksamensprotokollen opbevares dog i længere tid.

Uanset, at opgave, bedømmelse m.m. kun opbevares i 5 år, vil det til enhver tid være muligt at rekonstruere et bortkommet eksamensbevis.

6.5. Offentlig deltagelse i eksamen

I lighed med eksamen ved universiteter er de mundtlige prøver offentlige. Under bedømmelsen må dog kun eksaminator og censorer – samt evt. kommende eksaminatorer / censorer – være til stede.

6.6. Hvilke oplysninger om eksaminander og eksamensresultater kan videregives?

FSR – danske revisorer kan videregive følgende statistiske oplysninger:

- Samlet antal kandidater tilmeldt en eksamen.
- Samlet antal beståede / ikke beståede kandidater.
- Beståelses- / dumpeprocent.

Følgende oplysninger videregives **ikke**:

- Fortegnelse over tilmeldte kandidater.
- Navne på kandidater, der ikke er bestået.
- Navne på kandidater, der er bestået

6.7. Nærmere om tavshedspligt

Bestemmelserne om tavshedspligt i forvaltningslovens kapitel 8 finder anvendelse på eksamensarbejdet. Den centrale bestemmelse i § 27 er sålydende:

§ 27. Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, har tavshedspligt, jfr. borgerlig straffelov § 152 og §§ 152 c-152 f, når en oplysning ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som fortrolig, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, herunder navnlig til:

- 1) statens sikkerhed eller rigets forsvar,
- 2) rigets udenrigspolitiske eller udenrigsøkonomiske interesser, herunder forholdet til fremmede magter eller mellemfolkelige institutioner,
- 3) forebyggelse, efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser samt straffuldbyrdelse og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig eller disciplinær forfølgning,
- 4) gennemførelse af offentlig kontrol-, regulerings- eller planlægningsvirksomhed eller af påtænkte foranstaltninger i henhold til skatte- og afgiftslovgivningen,
- 5) det offentliges økonomiske interesser, herunder udførelsen af det offentliges forretningsvirksomhed,
- 6) enkeltpersoners eller private selskabers eller foreningers interesse i at beskytte oplysninger om deres personlige eller interne, herunder økonomiske, forhold, eller
- 7) enkeltpersoners eller private selskabers eller foreningers økonomiske interesse i at beskytte oplysninger om tekniske indretninger eller fremgangsmåder eller om drifts- eller forretningsforhold.

Stk. 2. Inden for den offentlige forvaltning kan der kun pålægges tavshedspligt med hensyn til en oplysning, når det er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til bestemte offentlige eller private interesser som nævnt i stk. 1.

Stk. 3. En forvaltningsmyndighed kan bestemme, at en person uden for den offentlige forvaltning har tavshedspligt med hensyn til fortrolige oplysninger, som myndigheden videregiver til den pågældende uden at være forpligtet hertil.

Stk. 4. Fastsættes der i henhold til § 1, stk. 2, regler om tavshedspligt, eller pålægges der tavshedspligt efter stk. 3, finder straffelovens § 152 og §§ 152 c-152 f tilsvarende anvendelse på overtrædelse af sådanne regler eller pålæg.

En oplysning er omfattet af tavshedspligt, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som fortrolig. En oplysning er i øvrigt omfattet af tavshedspligten,

når det er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.⁵ I eksamenssammenhæng er de væsentligste pointer følgende:

- Tavshedspligten gælder alle, der varetager offentlige erhverv⁶, hvad enten hvervet er varigt eller forbigående, lønnet eller ulønnet, frivilligt eller pligtmæssigt. Det betyder, at alle eksaminatorer, censorer, sekretariatsmedarbejdere samt andre, der deltager i det praktiske eksamensarbejde, er omfattet.
- Bestemmelsen i forvaltningslovens § 27, stk. 3, kan efter omstændighederne anvendes til at pålægge en interesseorganisation⁷ m.v. tavshedspligt med hensyn til oplysninger, som organisationen har modtaget fra en interesserepræsentant i et offentligt nævn eller råd.
- Af hensyn til eksamens formål som verificering⁸ af, at betingelserne for opnåelse af godkendelse som revisor er opfyldt, har alle personer, der har kendskab til indholdet af skriftlige eksamensopgaver eller spørgsmål til besvarelse ved mundtlig eksamen, tavshedspligt, jf. forvaltningslovens § 27, stk. 1, nr. 4.

De mundtlige spørgsmål til kvalifikationseksamen, egnethedsprøven, den særlige prøve og revisoreksamen er omfattet af reglerne om tavshedspligt.⁸

---

⁵ Se Vejledning nr.11740 af 04/12/1986 (fortsat gældende) om Forvaltningsloven, note 148.

⁶ Se Vejledning om Forvaltningsloven, note 147.

⁷ Se Vejledning om Forvaltningsloven, note 162.

⁸ Se Vejledning om Forvaltningsloven, note 153.